

Celebrating Seder in the Shadow of War and the Light of Redemption: Haggadot from the Founding of the State of Israel

---

Rabbi Dr. Joshua Kulp
Conservative Yeshiva in Jerusalem

הזורעים בדמעה

Maintaining Hope

(Kibbutz Eyn Gev, 1942)

Blessed be the One who keeps His promise to Israel, blessed be He; since the Holy One, blessed be He, calculated the end [of the exile,] to do as He said to Avraham, our father, in the Covenant between the Pieces, as it is stated (Genesis 15:13-14), "And He said to Avram, 'you should surely know that your seed will be a stranger in a land that is not theirs, and they will enslave them and afflict them four hundred years. And also that nation for which they shall toil will I judge, and afterwards they will go out with much property.'"

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ
לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא.
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב
אֶת־הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ
שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ
בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים,
שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם,
יָדַע תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ
בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם
וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה. וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר
יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן
יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל.

- Left: Budko Haggadah, 1921 Vienna, Austria and Berlin

- Right: Bengazi, Libya, 1944, Haggadah of Unit 405, water providers, British Army, Hebrew Unit.

And it is this that has stood for our ancestors and for us; since it is not [only] one [person or nation] that has stood [against] us to destroy us, but rather in each generation, they stand [against] us to destroy us, but the Holy One, blessed be He, rescues us from their hand.

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שְׁלֹא אֶחָד בְּלָבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא שְׁבַקְלֵהוּ דְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְנִקְדָּוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם.

הנה בא יום חדש על ארצי יום שת קץ גלויות
ועדות, כי גולה בגולה תתבולל ועדה תסמסע ברעותה. כל
שבטי ישראל על דגלם

הוראינו בדורנו זה נפלאות כאשר לא ראו אבותינו ואבות
אבותינו מימי יציאת מצרים - - -
בעינינו ראינו את הנסים והפורקן כבימי החשמונאים, ולבגד
עינינו קם הפלא הגדול של קבוץ ברחבינו מארבע כנפות הארץ,
כאשר לא היה גם בימי זרובבל ונחמיה. - - -

עם עתיק יומין, גולה ובוודד, חידש כנשר בעוריו, קם לתחיה
בארצו והתחיל שוזר את חוט חייו העצמאיים אשר נותק לפני
אלפיים שנה.

Behold a new day is coming upon our land. An end to
exile and ethnicities, for one diaspora will assimilate
with another, and one ethnicity will blend in with the
other. Each tribe of Israel with their flag.

We have been shown in our generation wonders that are
ancestors have not seen since the Exodus from Egypt.
With our own eyes we have seen the miracles and the
salvation as in the days of the Hasmoneans, and in front
of our very eyes the great wonder of the gathering of our
exiles from the four corners of the earth, which did not
happen even in the days of Zerubabel and Nehemiah.
An ancient nation, exiled and wandering, renewed itself
like an eagle in its youth, has risen up in our land and has
begun to spin the thread of independent life that was cut
off 2000 years ago.

[Bet Hasefer Tel Nordai, 1947]

Acknowledging
and
Circumscribing
Darkness

And the Egyptians did bad to us"
(Deuteronomy 26:6) - as it is stated (Exodus
1:10), "Let us be wise towards him, lest he
multiply and it will be that when war is
called, he too will join with our enemies and
fight against us and go up out of the land.

"And afflicted us" - as it is stated (Exodus
1:11); "And they placed upon him leaders
over the work-tax in order to afflict them
with their burdens; and they built storage
cities, Pithom and Ra'amses."

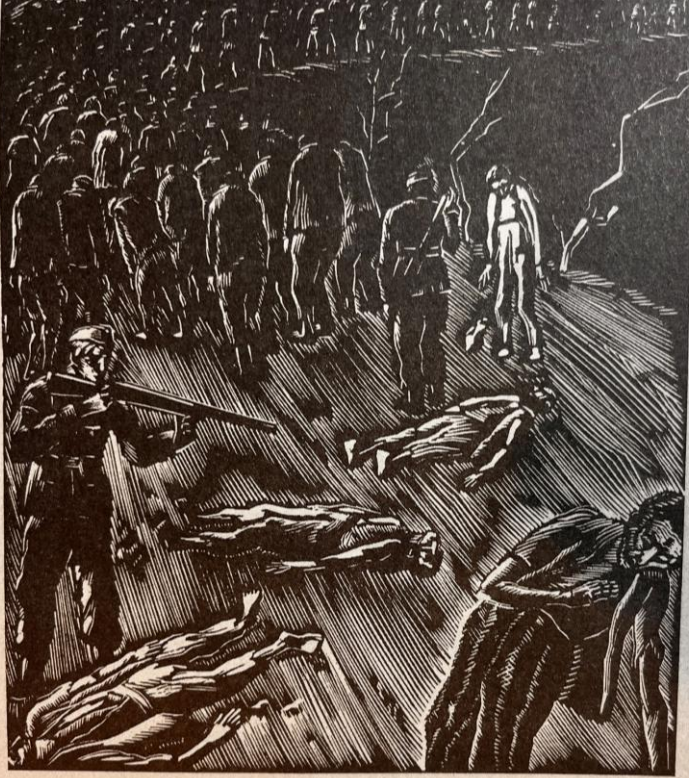
"And put upon us hard work" - as it is stated
(Exodus 1:11), "And they enslaved the
children of Israel with breaking work."

וַיַּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבֹדָה קָשָׁה.

וַיַּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרַיִם – כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִבֵּה
נִתְחַכְמָה לוֹ פֶן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ, וְעָלָה
מִן-הָאָרֶץ.

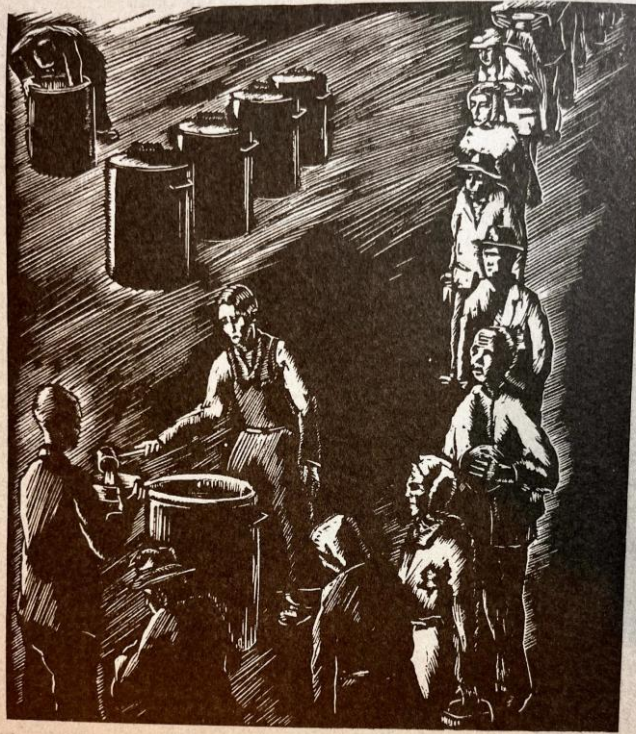
וַיַּעֲנוּנוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מְסִים
לְמַעַן עַנּוּתוֹ בְּסִבְלָתָם. וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת
לְפָרְעֹה. אֶת-פִּתּוֹם וְאֶת-רַעַמְסֵס.

"וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר:
וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ.

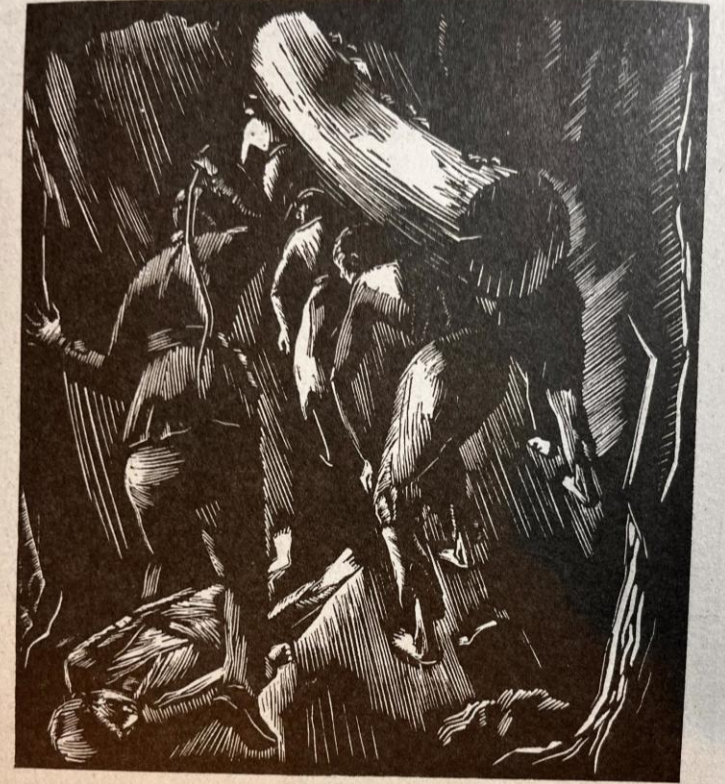
בן - בניסין

שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּר עָמַד עָלֵינוּ לְבִלּוֹתֵינוּ

בן - בניסין

זְכֵרְנוּ אֶת "הַדָּגָה" ...

בן - בניסין

וַיַּעֲבִיר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶתַח

Woodcuts made by Mikos Adler (survivor of Thereisenstadt) and included in "The Survivor's Haggadah," compiled by Yosef Sheinson, and used in the first post-Holocaust Haggadah, Munich 1946, led by Rabbi Joseph Klausner, chaplain in the US Army.

At top—Kiddush from 15th Century Haggadah, Germany

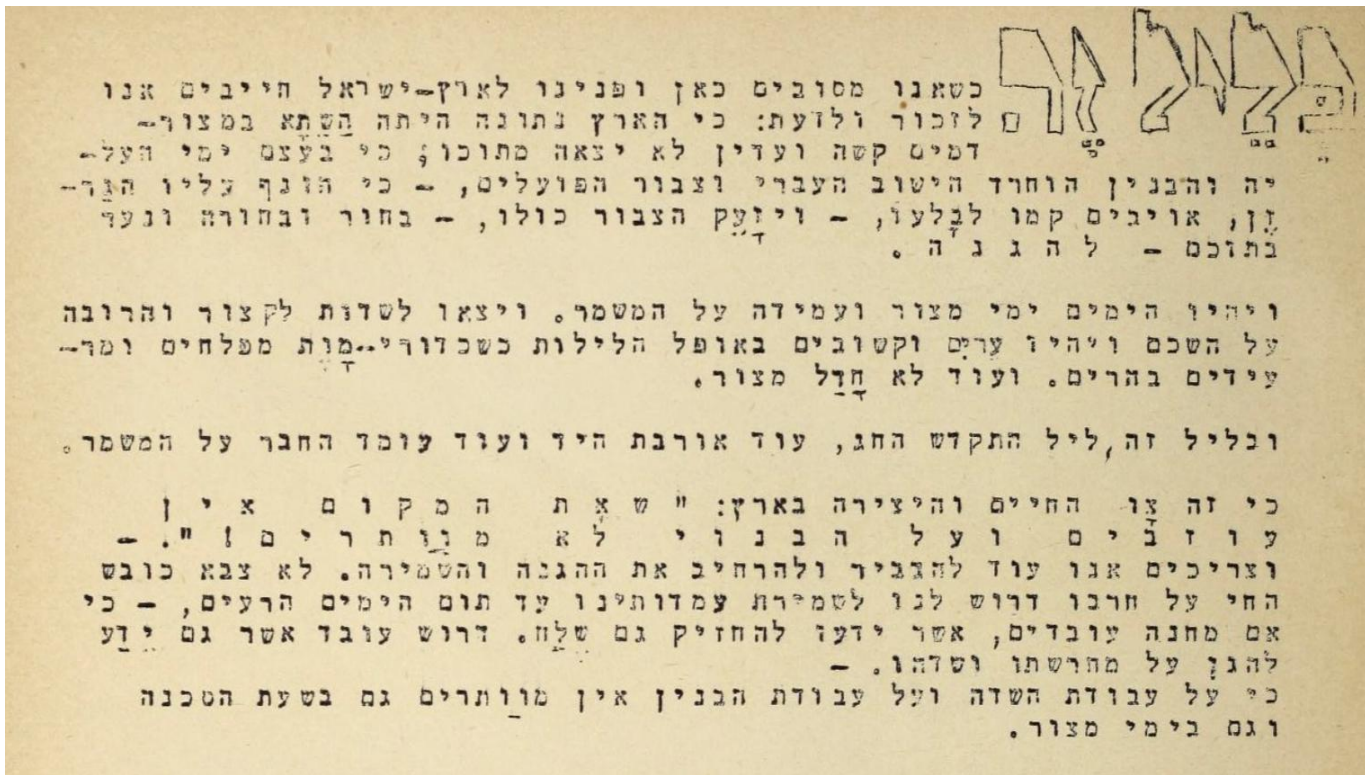
At right: Text from displacement camp, Cyprus 1948

אתה בחרתנו מכל העמים לקרונות המות
ולתאי הגז ובנו רצית מכל הדורות - קרבן
זבח והרג ושמד. לבוזזים הפקרתנו, [...] את
אמותינו זכות הנפש ועולליהם, שבצלמך
בראתם, - השלכת כדמן בראש חוצות
וכפגר מובס לטרף חיות. [...] ורק קמץ
שרידים נשארנו לפלטה, כעל צלע מצדה.

You chose us from all the nations-- for the death
wagons and the gas chambers and you wanted us from
all generations - a sacrificial offering, slaughtering,
killing and destroying. You gave us over to looters [...] our
mothers, tender souls, their infants, which you
created in your image, - you waste at the top of a street,
like a disgusting carcass, to be torn apart by wild
beasts.

And only a handful of remains were left to escape, like
a rib from its side.

Haggadah of Histadrut Hahalutz in Poland, 1937

On this night, when we are gathered here and our faces are towards the land of Israel we are obligated to remember and to know: Our land is now under siege, very bloody and we still have not emerged from it. For during the time of aliyah and building, the Hebrew settlement and the community of laborers has been destroyed, for the ax has been raised up against it. Enemies have come to swallow it. And the whole community cried out—young man and woman, including the youth—for defense! And during these days of siege and guarding, they went out to the fields to harvest, with rifles on their shoulders, and they were on high alert during the darkness of night as they heard the bullets of death in the mountains, and still the siege did not end. For this is the command of life and creativity in the land: **WE WILL NOT ABANDON THIS PLACE OR GIVE UP THAT WHICH WE HAVE BUILT.** We must grow stronger and expand our defense and guarding. We do not need an army of conquerors who lives by the sword to guard until the end of these bad days. Rather we need workers who know how to plow. We need workers who know how to defend their plowing and fields. For we do not give up farming and building even in our times of danger and siege.

Exodus

Not only our ancestors did the Holy One, blessed be He, redeem, but rather also us [together] with them did He redeem, as it is stated (Deuteronomy 6:23); "And He took us out from there, in order to bring us in, to give us the land which He swore unto our fathers."

לֹא אֶת־אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶכֶד גָּאֵל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אַף אֹתֵנוּ
גָּאֵל עִמָּהֶם, שְׁנֵאֲמַר: וְאֹתֵנוּ
הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הֵבִיא אֹתֵנוּ,
לְתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבוֹתֵינוּ.

Haggadah from
displacement camp,
Cyprus 1948

Let them enter

the land, those lost in the middle of the sea and struggling with the waves of despair and the fear. Do not abandon to the dangers of the sea all of those whom no beach in the world will receive unless it is the beach of their country.

If these ships are now lost in the middle of the sea and on them Jewish refugees, may they enter the land, the land of their national home and be with us.

Let happen to them what happened to us, and let them be with us, protected with us, and let them protect with us, for this is their place. ...

The refugee is coming

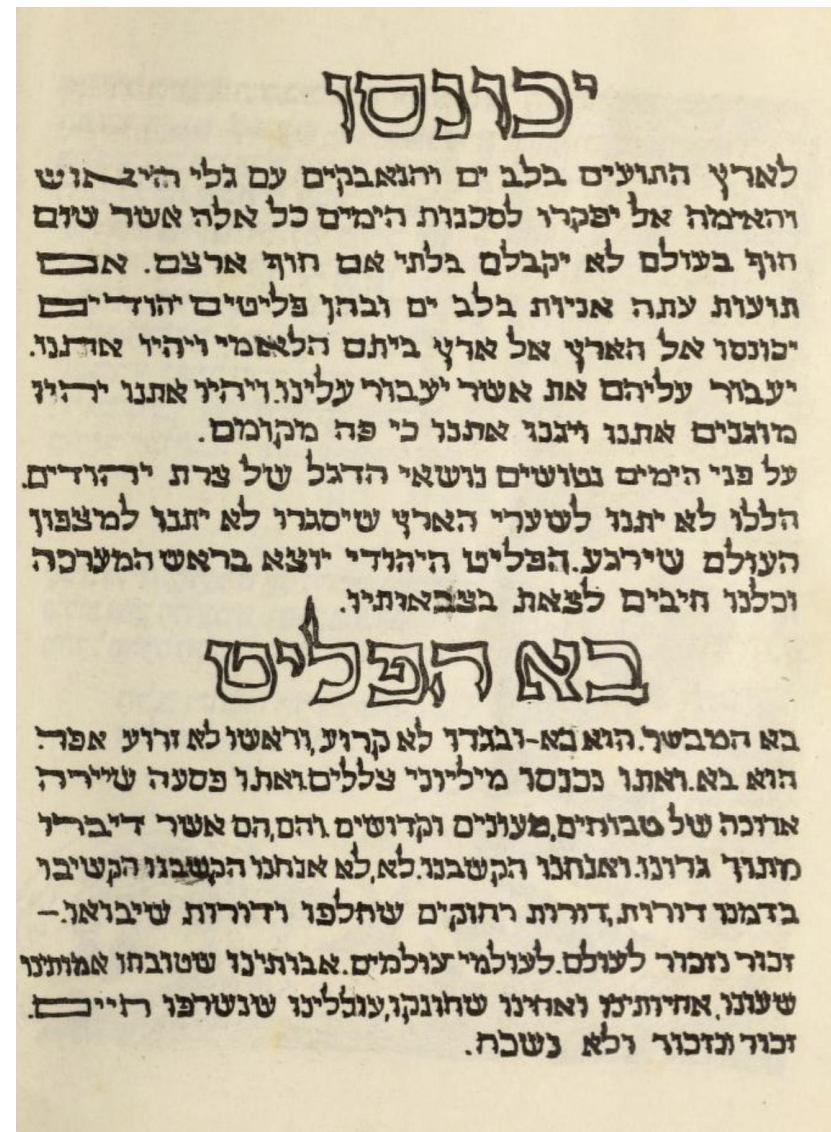
The herald is coming. He is coming and his clothes are not torn, and his head is not sewn with ash.

He is coming and with him millions of shadows entered and with him a caravan passed of those massacred, tortured and martyred, and they are the ones who spoke from his throat and we listened.

No, it is not us who listened. Through our blood generations listened, distant generations that have passed and generations to come -

Remember, we will remember forever and ever. Our ancestors who were slaughtered, our mothers who were tortured (alt. raped) our sisters and brothers who were strangled, our infants who were burned alive

Remember and we will remember and we will not forget.

Yemenite Exodus Haggadah from Gevaram, 1950

לצאת לדרך, אחד המקוים ואח
המאחר, מי ברכב ומי ברגל.
ונכין צידה לדרך, כל משפחה
לעצמה; ונקה לנו קמח לדרך והנשים מקוששות
עצים ואופות חפת על גבי הפח בשדה או כורכות
הבצק סביב האבן ושמות על האש. ורבים מאתנו
חולים בדרך ורופא אין ולא רפואה ואין ספת
חלב לחיות נפש תינוקות. והיו נשים קרובות
ללדת והן על החמור. ותלדנה ברכבן, ונקיים
המצוות כהלכתן בדרך, והאם ובנה על החמור.
ובאחד הימים דיבר לפנינו שליח ישראל

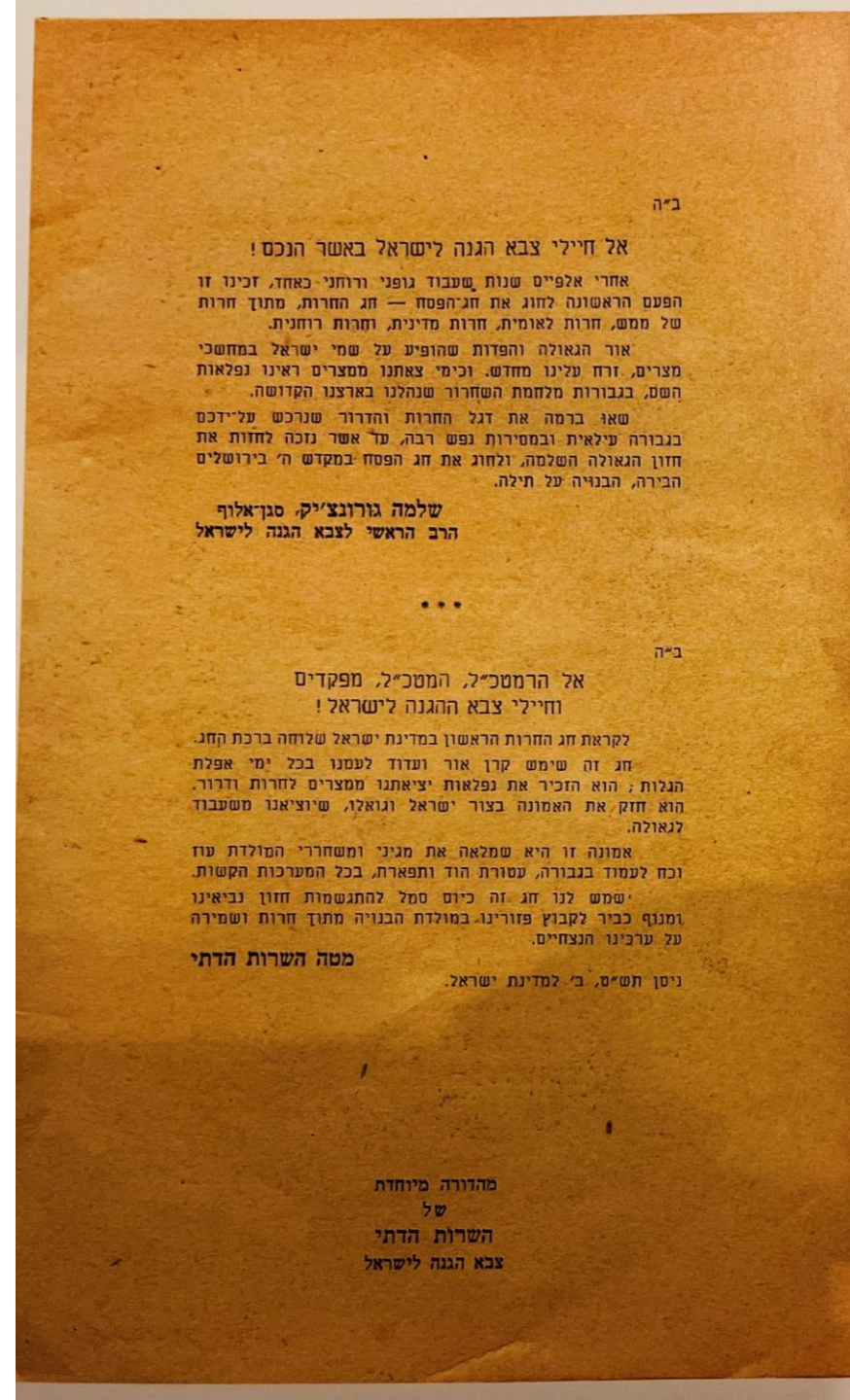
The First Pesah Haggadah Published by the Religious Ministry of the IDF, 1949

After two thousand years of physical and spiritual slavery, we are privileged this year to celebrate Passover - the holiday of freedom - for the first time, out of real freedom. national freedom, political freedom and spiritual freedom.

The light of redemption and restoration that appeared in the sky of Israel from the darkness of Egypt, shine upon us anew. And as in the days when we left Egypt, we saw the wonders of God, in the heroics of the war of liberation that we wage in our holy land.

Shlomo Goronchik, lieutenant colonel

Chief Rabbi of the Israel Defense Forces."

ב"ה

אל חיילי צבא הגנה לישראל באשר הנכם!

אחרי אלפיים שנות שעבוד גופני ורוחני כאחד, זכינו זו הפעם הראשונה לחוג את חג־הפסח — חג החרות, מתוך חרות של ממש, חרות לאומית, חרות מדינית, וחרות רוחנית.

אור הגאולה והפדות שהופיע על שמי ישראל במחשכי מצרים, זרח עלינו מחדש. וכימי צאתנו ממצרים ראינו נפלאות השם, בנבורות מלחמת השחרור שנהלנו בארצנו הקדושה.

סאו ברמה את דגל החרות והדרור שנרכש על־ידיכם בנבורה עילאית ובמסירות נפש רבה, עד אשר נזכה לחוות את חזון הגאולה השלמה, ולחוג את חג הפסח במקדש ה' בירושלים הבריה, הבנויה על תילה.

שלמה גורונצ'יק, סגן־אלוף
הרב הראשי לצבא הגנה לישראל

***

ב"ה

אל הרמטכ"ל, המטכ"ל, מפקדים
וחיילי צבא הגנה לישראל!

לקראת חג החרות הראשון במדינת ישראל שלוחה ברכת הקג. חג זה שימש קרן אור ועודד לעסנו בכל ימי אפלת הנלות; הוא הזכיר את נפלאות יציאתנו ממצרים לחרות ודרור. הוא חזק את האמונה בצור ישראל וגואלו, שיוציאנו משעבוד לגאולה.

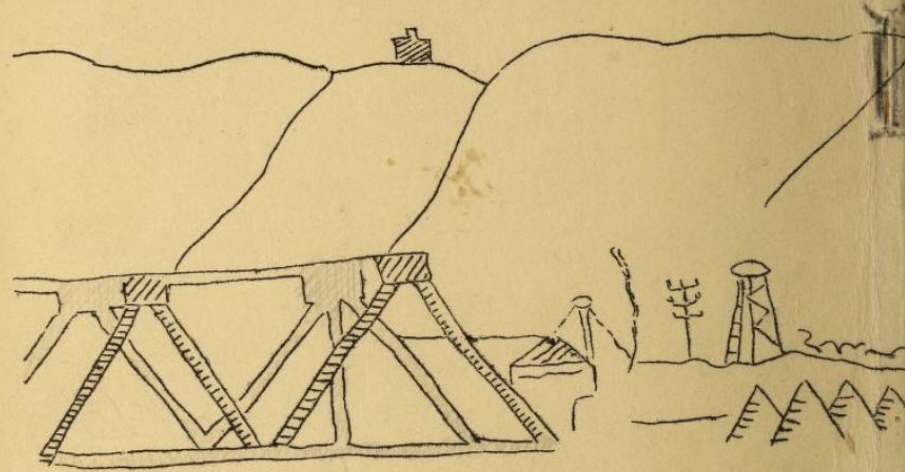
אמונה זו היא שמלאה את מגיני ומשחררי המולדת עוז וכח לעמוד בנבורה, עסורת הוד ותפארה, בכל המערכות הקשות. ישמש לנו חג זה כיום סמל להתגשמות חזון נביאינו ומנוף כביר לקבוצ פזורינו. במולדת הבנויה מתוך חרות ושמירה על ערכינו הנצחיים.

מטה השרות הדתי

ניסן תשי"ט, ב' למדינת ישראל.

מהדורה מיוחדת
של
השרות הדתי
צבא הגנה לישראל

נאות מרדכי

הגדה
של
פסח

לשנת תש"ס
היא שנת א' לכודינת ישראל

Though no description how it reached Jerusalem was proffered, Goren discovered 90 kilos of matzah in the city. The military governor of Jerusalem decided the matzah was for the citizens. Goren was aghast; he argued with the governor because soldiers would be forced to eat chametz. “This is the first Jewish army in Jerusalem in 2,000 years – and they should eat chametz?”

Goren was an individual who could not be deterred. Late one night in the week before Passover, he arranged for a truck and soldiers to accompany him, since he knew where the warehouse for provisions was in Jerusalem. He and the soldiers broke in, as there were no guards. They discovered the matzah, although it is not clear how many kilograms they put in the truck. The next morning, he spoke to the commander of the Jerusalem forces. “We have the matzah. I am requisitioning the amount I now possess. These Jerusalem soldiers will have a kosher Seder.”

When the largest Seder got underway in Jerusalem, Goren announced that a special Elijah would be arriving, so the cup was filled for the special guest. To everyone's surprise, David Ben-Gurion, a symbolic Elijah, arrived, having been flown from Tel Aviv to Jerusalem in a Piper Cub [a two-seat monoplane]...

Chief chaplain Goren recalled a portion of Ben-Gurion's talk.

“Tonight, this is the first time in the 2,000 years of exile that the Jewish people are celebrating the festival of freedom and redemption as a free people back in its own land.” Then he emphasized, “The Seder concludes with the hopeful words ‘Next year in Jerusalem.’ You men are in Jerusalem fighting to liberate it and fulfill that destiny. Do not yield but hold on to Jerusalem tenaciously.”

Dr. D. Thomas Lancaster, pastor of the Immanuel Beth Messianic Synagogue in Hudson, Wisconsin, described Ben Gurion's unusual exit from the Seder. “The soldiers were so packed into the hall it was impossible for Ben-Gurion to make his way through the crowd to reach the exit.” Just like a miracle, “the soldiers picked him up and passed him over their heads, from one man to another so that he could exit the building and fly back to Tel Aviv.”

אף אתה אמור לו:

כל הקהל לכו ונבנה חנמה ירושלים
ולא נהיה עוד חרפה
והיה הלילה למשמרת
והיום למלאכה

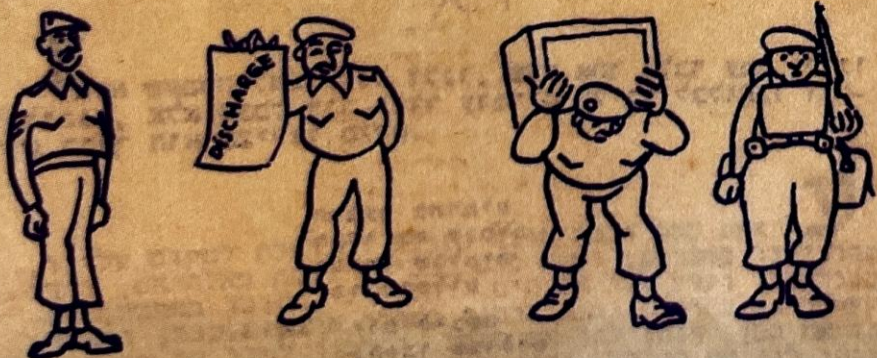
מחבולל מה הוא אומר?

הוי דורש בשלומה של מלכות
אל חשמעו אל קוסמיכם ואל חלוטותיכם
הביאו את צואריכם בעול המלך
כי בשלומו יהיה לכם שלום

אף אתה אמור לו:

כתוב כחורת משה: אם אמור יאמר העבד "אהבתי את
אדוני ואח אשתי ואח בני, לא אצא חפשי" - והגישו
אדוניו אל הדלת או אל המוזה ורצע את אדנו בסרצע
ועבדו לעולם.

וכאן חוזרים לספר ביציאת מצרים

Haggadah of the Surveyor's Unit, Italy, 1945

אחד חכם ואחד רשע

The one who believes what does he say? Unless the LORD builds the house, its builders labor in vain on it; unless the LORD watches over the city, the watchman keeps vigil in vain (Psalms 127:1)

You shall say to him: If I am not for myself, who is for me? And if not now, when?

אם ה' לא יבנה בית
אז עמלו בוניו כו
א ישמור עיר
א יבנה בית
א יבנה בית

The citizen of the world, what does he say? Is there not one father to us all, did not one God create us. Let us all join together. Until when must this people dwell alone?

You shall say to him: And even so, despite everything, Eretz Yisrael. As long as Shema Yisrael is heard in the world, as long as the Jewish heart beats, Eretz Yisrael.

וי מי לי?
אימתי?

The one of little faith what does he say? What are these miserable Jews doing? Will they revive stones from heaps of dust? Even that which they are building, if a fox (allusion to Rommel) he will break through their walls.

לכלנו
בראנו
אנורה אחת
לכדו ישכון?

You shall say to him: Come let us rebuild the wall of Jerusalem, and suffer no more disgrace (Nehemiah 2:17). And the night will be for a watch and the day for work.

The assimilated one, what does he say? Seek the welfare of the government. Do not listen to your wizards and your dreams. Put your necks into the service of the king, for in his welfare is yours.

לכלנו
בראנו
אנורה אחת
לכדו ישכון?

You shall say to him: If it is written in Moses's Torah: If the slave shall say, "I love my master and my wife and children, I do not want to leave." And his master shall bring him to the door or the lintel and pierce his ear with an awl and he shall serve him forever.

ויהודים האפלים עושים?
עו את האבנים מערבות העמר?
אם יעלה שועל
חמה אבניהם

מה נשתנה הלילה הזה

Noting How Different Our World Is Now

1948 Haggadah, from the ship "Russia": The ship was run by a group from the Shomer Hatzair from the United States to Israel

How different is this Pesah:

On all other Pesahs we ate our matzah far away, on this Pesah we are on the borders of our homeland.

On all other Pesahs, our lives were as bitter as marmor, and on this Pesah the pleasant winds from our land blow for us.

On all other Pesahs, our brothers were captive in work camps, and on this night, the light of hope shines for them.

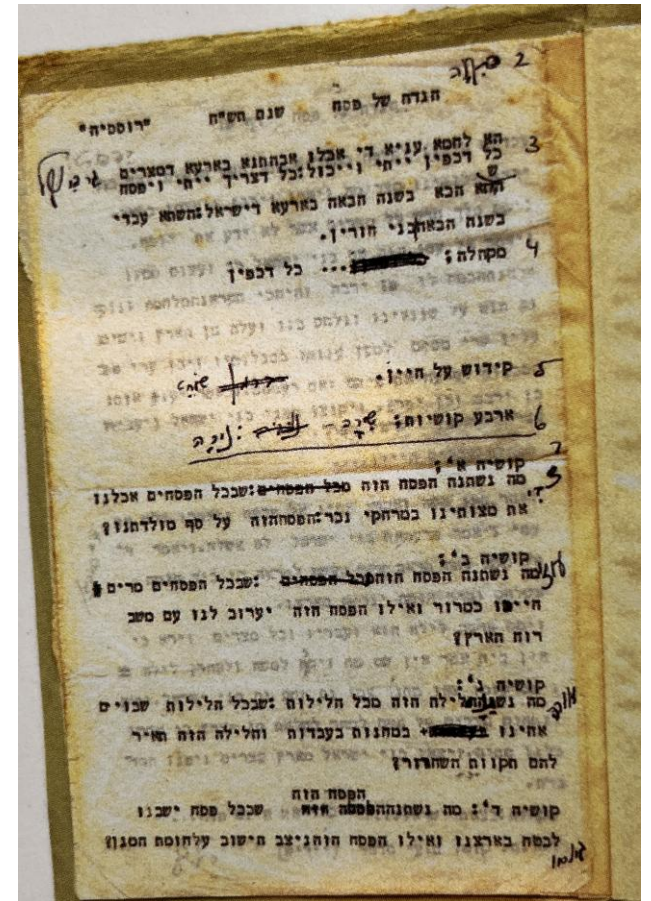
What is different about this Pesah? On all other Pesahs we dwelled safely in our land, but on this Pesah we will form a protective wall for the Yishuv.

"מה נשתנה הפסח הזה: שבכל הפסחים אכלנו את מצותינו במרחקי נכר, פסח הזה על סף מולדתנו.

הפסח הזה: שבכל מה נשתנה הפסחים מרים חיינו כמרור, ואילו הפסח הזה יערוב לנו משב רוח הארץ.

מכל מה נשתנה הלילה הזה הלילות. שבכל הלילות שבויים אחינו במחנות בעבדות, והלילה הזה תאיר להם תקוות השחרור.

מה נשתנה הפסח הזה: שבכל פסח ישבנו לבטח בארצנו, ואילו הפסח הזה ניצב היישוב על חומת המגן

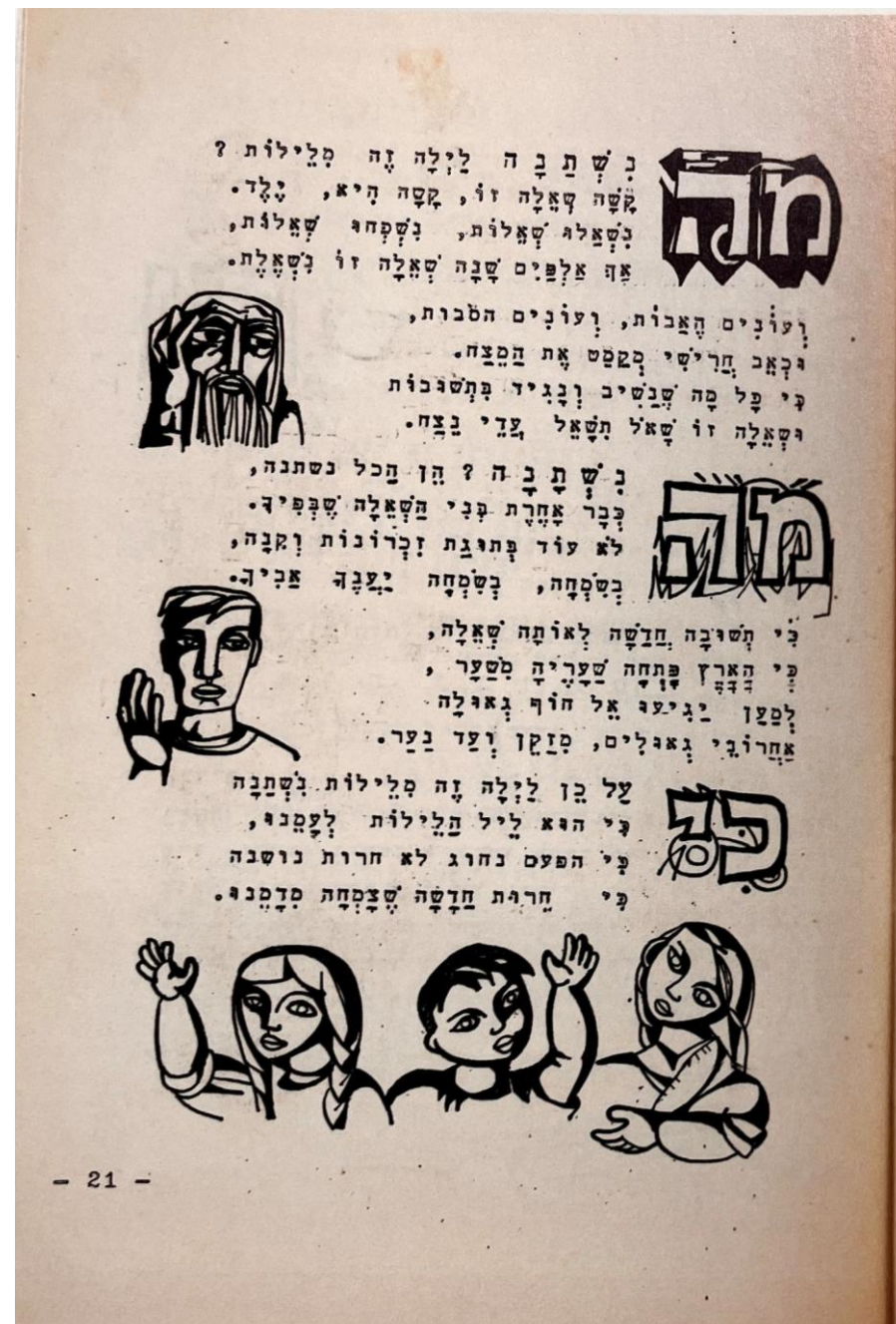

New Questions: Kibbutz Gevaram, 1950

How is this night different? Yes, everything has changed, this question is already different in your mouth, my child. It is no longer the sadness of memories and lamentations, for your father will answer with joy.

For there is a new answer to your question, for the land has opened its gates, so that the last of those redeemed can reach the shores of redemption, from the elderly to the children.

For this night is different from all other nights, for this is the night of nights for our people, for tonight we will celebrate not ancient freedom, for new freedom has flowered from our blood.

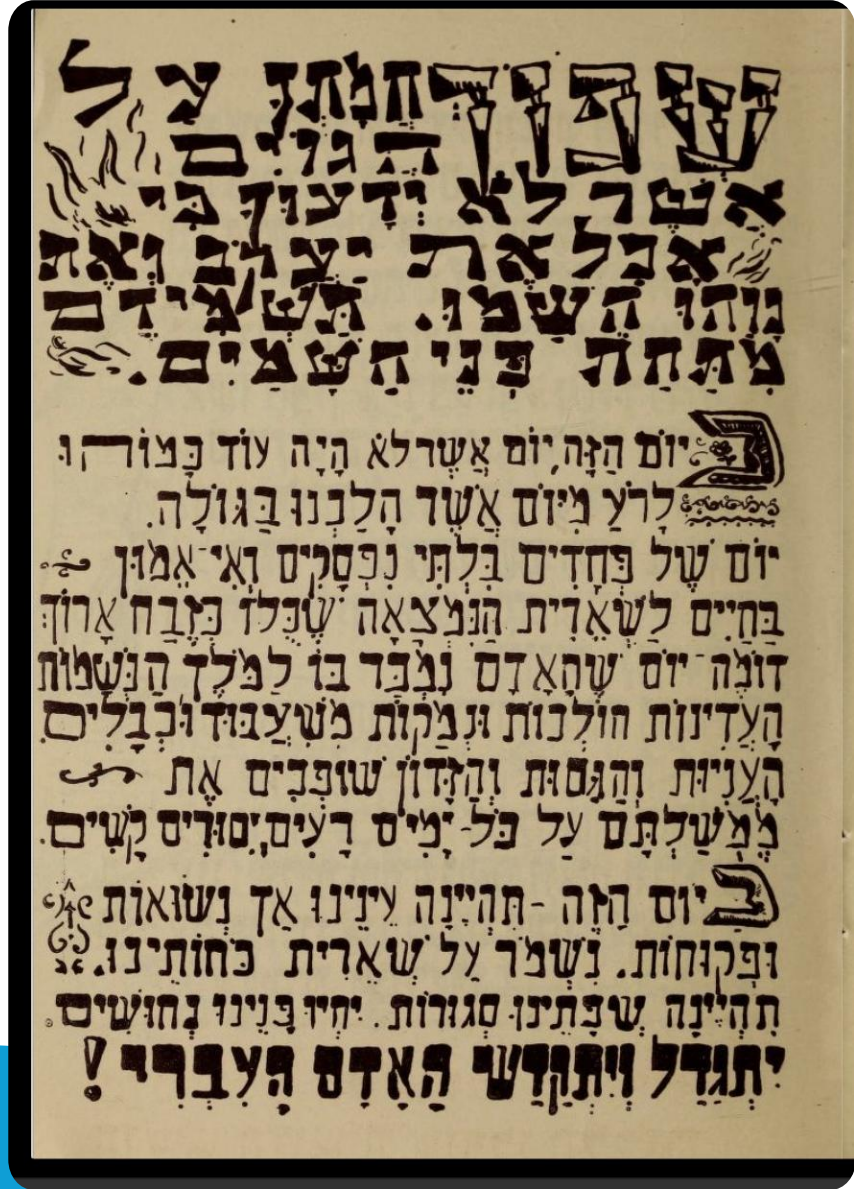

Haggadah from Kibbutz Be'eri, 1961

How different this night is from all other nights? For on all other nights our settlements were subject to siege and surrounding us were enemies calling for our destruction. Tonight we dwell safely in our homes, and our settlements are protected.

How different this night is from all other nights? On all other nights we would prepare the festival of our freedom while subject to the mercy of foreign rulers. Now we are free in our land of freedom, the State of Israel.

Righteous Rage

Haggadat Eyn Gev, 1947

At top—beginning of traditional “shfokh hamatcha” prayer

On this day, a day more horrifying than any since we have been in exile.

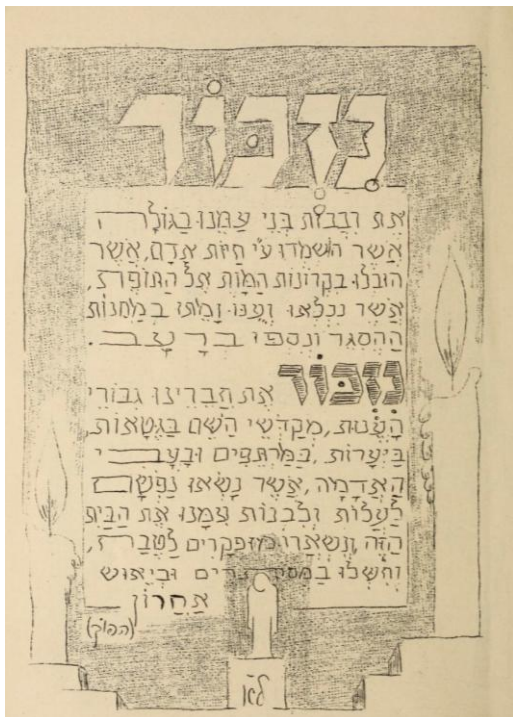
A day of unceasing fear, and lack of faith in the living for those remaining, a day that was like a long day full of slaughtering.

A day in which a man was sold to Molekh, the gentle souls fading away from the enslavement and chains.

Poverty and haughtiness pour out their sovereignty on all these terrible days and difficult suffering.

On a day as today our eyes are lifted and opened. We will save the reserves of our strength. Our lips will be closed and our faces determined.

May the Hebrew man be magnified and sanctified (יתגדל ויתקדש האדם העברי !).

Haggadah Kibbutz Hulata, 1949

On right two pages dedications to the memory of those killed in the Shoah, those killed as partisans in Europe and those killed in defending the land. On the left, the traditional Shfokh Hamatcha recitation.

Hope for Restoration Kibbutz Yizreel, 1949

A time is coming
—declares GOD —
When the plower shall meet the reaper,
And the treader of grapes
The one who holds the [bag of] seed;
When the mountains shall drip wine
And all the hills shall wave [with grain].

I will restore My people Israel.
They shall rebuild ruined cities and inhabit them;
They shall plant vineyards and drink their wine;
They shall till gardens and eat their fruits.

And I will plant them upon their soil,
Nevermore to be uprooted
From the soil I have given them
—said the ETERNAL your God.

Amos 9:13-15

ימים באים

ובגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במשך הזרע
והמילוף ההרים עטים,
וכל הגבעות תתמוגגנה
ולפני את שבות עמי ישראל

ובנו ערים בשמות וישבו
ובטעו כרמים ושתו את
ייןם.

ועשו גנות ואכלו את
פריהם

ונטעתים על אדמתם ולא
ינטעו עוד מעל אדמתם.

Camp of the United Youth Movements Haggadah, 1947

Poem by Binyamin Caspi, 1937

Let a voice sound out in the heavens: An end to wickedness! An end to evil! Let despoilation end from the land, let there be peace for the entire world.

ח ד ג ד י א :

=====

האזינן חכריא
מעסה בחד גדיא
הספור איס לא בדה
כך כתוב בהגדה

חד גדיא.....

החתול ארוך טפס
מחטבה רעה זמם
את הגדי תפס בכף
ואחר אותו שרף.

חד גדיא.....

מן החוץ זנק מקל
על הקלב התנפל
ובקצה רב חבט
והרביץ בו מכל צד

חד גדיא.....

שיף מים, מים גל
על האס קפץ חיס קל
הסתרע רגע קט
והאס כבתה מיד.

חד גדיא.....

הטבח בחר קרבן
את הסור הגרגרן
והטחיו את הסכין
ארוחת בסר הכין

חד גדיא.....

ברקסע קול יקרא..

קץ לרסע! קץ לרע! מן הארץ יתם טוס..
וסלום על העולם.

אבא אל הסוק הלך
וקנה גדי צח ורך
זה הגדי גדי עזים
הוא קנה בסני זודים.

חד גדיא.....

זאת ראה והתמרמר
הכלבלב טחבצר
לזולל הוא לא סלח
ובסוך אותו נסך

חד גדיא.....

הסתולל אז סביב האס
במקל לנקום בקס
התלקח פיה ופף
המקל כליל בסרף

חד גדיא.....

בא הסור אל האגם
את המים הוא לגם
כל המים אסר בו
הוא סכניס אל קרכו

חד גדיא.....

מסמים בא מלאך
והפיל את הטבח
סמאן רוחו עצור

חד גדיא.....

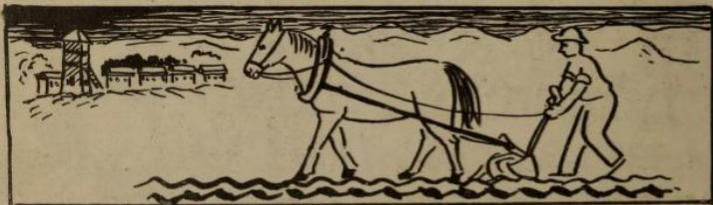
והכריע את הסור

חד גדיא.....חד גדיא.....

וכתתו חרבותם
לאתים וחניתותיהם
למזמרות, לא ישא
גוי אל גוי חרב ולא
ילמדו עוד מלחמה

Kibbutz Dafna, 1950

For they shall beat their swords into plowshares, and their spears into pruning hooks; nation shall not lift up sword against nation, neither shall they learn war anymore. (Isaiah 2:4)